

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünneppnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
vidéken 6 fillér,

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
désel:
Egy hónapra . 1 k. 90 fill.
Negyedévre . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ba-
sábos nonpareille sor 10
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 20 fill.

A tengerészeti tanács.

Arra figyelmeztetnek bennünket, hogy a tengerészeti tanács eszméjének megpendítésekor megfelelkezünk egy már fennálló és működő intézményről: a nemzetközi tengerjogi magyar egyesületről, a melynek gróf Apponyi Albert az elnöke, gróf Nákó Sándor az al-elnöke és a melynek budapesti és fiumei igazgatóságában helyet foglalnak a magyar tengerészetnek összes számottevő emberei: gróf Batthyány Tivadar, Gonda Béla, Dr. Nagy Ferenc, Dr. Feichtinger Elek, Fest Kálmán, Copaitich Zsigmond, Eidlitz Hugó, Kuranda Emil, Dr. Mentsik Ferenc, Polich Máté, Smoquina A. F., Dr. Kis Antal, gróf Zalusky Emil stb.

Köszönettel vesszük ezt a figyelmeztetést, a mely alkalmat ad arra, hogy véleményt mondjunk erről az egyesületről, működésének, helyesebben fennállásának negyedik esztendejében. Nem is annyira véleményről lehet itt szó, mint inkább arról, hogy felvettük a kérdést, amelyre az egyesület tagjai bizonyára kíváncsiak: hogy tulajdonképpen van-e komoly célja ennek az egyesületnek, megfelelő-e vagy képes-e megfelelni annak a várakozásnak, amelyet joggal támaszthatnak iránta, és hogy megfelelő reformok révén képessé tehető-e olyan tevékenységre, amely a magyar szükséglet szempontjából eredménynyel biztatható?

Négy esztendő folyamán csak annyi életjelt adott magáról a tengerjogi egyesület, hogy egy ízben gróf Apponyi Albert személyesen elnökölt egy közgyűlésen és hogy a nemzetközi tengerjogi kongresszusokon, így tavaly Liverpoolban, képviselte magát. Pedig talán egyéb feladata is volna az egyesületnek? Legalább az alapszabályok, amelyek egyébként eléggé takarékosak, más feladatokról is szólnak:

Az egyesület célja általában a tengeri jogi kérdéseket tanulmányozni, különösen pedig az ide vonatkozó törvényhozási intézkedések előkészítésére közrehatni és a tengeri jognak egységes nemzetközi elvek szerint való szabályozását előmozdítani.

Az egyesület ezen célja elérése végett:

a) felolvasásokat rendez és egyes kérdéseket megvitát,
b) tanulmányok közzététele és szakmüvek kiadása által a szakirodalmat támogatja stb.

Tekintsünk el egyelőre az ezekhez hasonló egyéb feladatokról és szóljunk csak arról, hogy az említett célok eléréséhez közeledett-e az egyesület? Mennyiben és mi-

kor tanulmányozta a tengeri jogi kérdéseket és ha igen, gondoskodott-e róla, hogy ez legalább is az érdekeltek körében ismertté legyen? Az egyesületnek ilyen tevékenységéről nekünk nincs tudomásunk. Azt pedig teljes határozottsággal állítjuk, hogy a nemzetközi tengerjogi magyar egyesület semmivel sem hatott közre az ide vonatkozó törvényhozási intézkedések előkészítésére, hanem a hagyományos szokáshoz hiven örökös szentségnek fogadta el a kiegyezésből származó határozatot, hogy a tengerjog Ansztriában és Magyarországon egységesen rendeztessék és egyetlen lépést sem tett annak érdekében, hogy e részben felszabaduljunk az osztrák gyámság alól. Alkalma pedig lett volna hozzá. A tengeri magánjog kodifikációjára ugyanis Magyarországon történtek előkészületek. Ennek tervezetét Dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár, a nemzetközi tengerjogi magyar egyesület igazgatósági tagja már a 90-es évek elején elkészítette és azt a Fiuméba egybehívott szakértekezlet véleményes jelentéssel el is látta. A javaslat aztán elkerült Bécsbe — éppen tíz esztendővel ezelőtt. Nem lehetett volna ennek az egyesületnek legalább érdeklődni a javaslat sorsa felől? Nem lehetett volna megsürgetni az osztrákok választát? És nem akadt senki ebben a nyolcvankét tagot számláló egyesületben, aki ezt a kérdést felvetette volna. Még az egyesületben szerepet vívő gyakorlati emberek közül sem, pedig ők a tengerhajózási ügyletek lebonyolításakor mindenkor érzik annak a hátrányát, hogy nincs kodifikált tengeri magánjoguk és hogy még ma is az 1807. évi francia Code de Commerce van nálunk a szokásjog alapján érvényben. Ezért kellett az első magyar tengeri kereskedelmi szakmunkába, Kemény Ödön „Tengeri Kereskedelembe” belevenni azt a szégyenparagrafust, hogy a kereskedők szállítási szerződéseikben gondoskodjanak a tengerhajózás minden eshetőségéről, mert a nálunk érvényben lévő, elavult, hiányos és zavaros törvény teljességgel alkalmatlan az üzletek érdekeinek megvédésére.

Arra talán felesleges szót is vesztegetnünk, hogy ez a magyar egyesület előmozdítja a tengerjognak egységes nemzetközi elvek szerint való szabályozását. Bocssásák meg nekünk a hasonlatot, de önkénytelenül is egy vidéki lap jut eszünkbe, amely egy alkalom-

mai ezen szavakkal vezette be vezércikkét: „Óva intünk téged, óh Bismarck!”

Teljes negyedszázad óta szakadatlanul folyik ezen cél érdekében való munka a világtengerészetben első helyen álló nemzeteknél és ezek még ma sem képesek eredményt felmutatni. És ha Anglia, Németország, Franciaország, Olaszország és az Egyesült Államok megállapodásra jutnak, úgy mi, a mi negyven gőzhajónkkal és egy kis kikötőnkkel teljes lelki nyugalommal csatlakozhatunk az ő nemzetközi megállapodásukhoz, csak úgy, mint Ausztria és a többi második és harmadik sorban szereplő tengerész-állam. Végre is józanul be kell látnunk, hogy azon a tul-szerény nivón, a melyen mi állunk a hatalmas világtengerészetben, még nem képződhetünk.

Nyilvánvaló az elmondottakból, ha azon feladatok, melyekről eddig szoltunk, mindén lelkifurdalás nélkül törölhetők az egyesület alapszabályaiból és az egyesület tevékenységét olyan területre kell áthelyezni, amelyen számot vehet a magyar érdekekkel és ezek számára szolgálatot tehet. Hogy ilyen terület van, az egyesület alapszabálya igazolja, amely felolvasásokról, vitákról, tanulmányok közzétételéről és szakmüvek kiadásáról beszél, mint eszközökről, amelyek útján az egyesület céljait elérheti.

Illő tisztelettel kérdezzük az igazgatóságtól, rendezett-e felolvasásokat, megvitattott-e szakkérdéseket, tett-e közzé tanulmányokat, támogatta-e a szakirodalmat szakmüvek kiadása által? Hol és mikor? Avagy érdeklődött-e általában az egyesületen kívül álló szakemberek hasoncélú működése iránt? Solymássy Oszkár tengerhajózási főfelügyelő az iskolahajóról írott becses tanulmányát, amely alapját képezi a napirenden lévő megvalósításnak, tudtunkal magá adta ki, hasonlóképpen Kemény Ödön az „Adria” titkára a tengerkereskedelem című munkát, amely az első vezérfonal hazánkban a tengeri kereskedelmet üző, vagy abban résztvevő emberek és tanulók számára. Nem érdektelen e helyen annak a megemlítése sem, hogy éppen Solymássy és Kemény a szakirodalomnak ezidőszertig egyedüli munkásai nem is szerepelnek azon nyolcvankét ember között, akik mint tagok az egyesületet alkotják. Vagy talán nincs ott szükség a dolgozó szakemberekre avagy ezek az urak nem akarnak részt venni olyan egyesülésben,

amely nagy célokat hangoztat és összetett kezekkel tétlenkedik? Választ erre csak az egyesület intézősége adhat és első sorban gróf Apponyi Albert, aki komoly célú egyesület élére csakis komoly célból állhat.

Mi nem keresünk kákán csomót. Ellenkezőleg. Szíves és őszinte örömmel ismerjük el minden hazai intézmény becsületes fáradozását, ha erre rászolgál. De nem tömjenezhetünk ott, ahol indolenciát tapasztalunk különösen olyan területen, amelynek művelését országos érdekek követelik meg. És ha gróf Apponyi Albert nevét látjuk valamely intézmény élén azt, a nevet, amelyet az egész művelt világ becsülése övez és a melyet mi sovíniszta büszkeséggel tudunk a legkiválóbb magyar államférfi nevének, akkor hatványozott féltékenységgel ellenőrizzük az intézményt és megköveteljük tőle a dicsőséges pályafutást.

A fiumei rezolucionisták megrágalmazása. A sötétség sajtóbérencei, az agyonütött haladópart újságjai a koalíció egyik becses bástyáját, a fiumei rezolucionisták horvát tartománygyűlési pártját szeretnék most elrágalmazni a közvélemény előtt befeketíteni, magyar-barátságukat kompromittálni. Erre minden incidenst megragadnák. Ilyen volt a legutóbbi eszéki kamara-gyűlés, a hol az elnök, nagyon helyesen, a horvát lobogó mellé kitűzette a magyart is. Egypár, Bécsből kitarott Frank-párti és Starcsevicsista követelte a magyar zászló behuzását, a mit azonban a kamara derék elnöke megtagadott. Nosza a budapesti Kristó-Vészi lapok nekirontottak tájékozó ajakkal és csattogó fogsorral e merényletért a — fiumei rezolucionistáknak.

„Fészkelődnek a Drávántu! Arulo rezolucionisták! Merénylet a magyar zászló ellen! „s más hangzatos címek alatt hasábos dörgedelmeiben lerángatják a rezolucionistákat, írva felőlük ilyen zóldségeket”. „A jeles határozatpártiak, ime, máris vissza beléjük helyezett bizalommal, alighogy teljesültek kívánalmaik. A magyar nemzet tulontul bőkezűen jutalmazta meg a hazug törekvésekért a horvátokat, lemondott egy csomó jogáról, a mi éppenséggel nem járt a magyar állameszme megszilárdításával, — de megtette a békesség kedvéért. A hála pedig a jóságért az, hogy a magyar zászló ellen újra merényletet követtek el s újabb összeesküvést szönek ellene éppen a rezolucionisták, akiket a magyar koalíció szívére ölelt. Az ilyen politikai szövetséget fel kell bontania a koalíciónak, mert minden szövetségnél előbbre való a magyar állameszme csorbitatlansága, a nemzeti zászlónak, mint a magyar szupremácia kifejezőjének sérthetetlensége.”

A sajtóbérencek rágalmaikat, cáfolgatás helyett, egyetlen mondatlall útjuk agyon: az egész „zászlósertést” nem a fiumei rezolucionisták, hanem a Khuen—Tisza—Beck horvát lakájai, fraudisták akarták elkövetni. Nagyon időszerű volt tehát e rágalmaik ellen a Supilo Ferenc képviselő tegnapi megnyilatkozása, melyet a szűségi népgyűlés előtt tett a magyar koalíció és a fiumei rezolucionisták szövetségéről s eddigi megegyezéseikről.

La nuova era in Croazia.

E' bene che prima di entrare sull'argomento diamo una breve relazione sul comizio socialista democratico che si svolse ieri a Susak. Erano all'ordine del giorno i seguenti argomenti: la sessione della Dieta, la liberta di stampa, quindi il diritto generale, eguale al voto diretto. Erano presenti circa 300 operai, per cui sala dell'hotel Susak era affollata.

Prima a prendere la parola è il signor Henč, che viene simpaticamente salutato dall'assemblea. Parla della liberta di stampa e del suffragio generale. Dimostra le necessita che anche gli operai partecipino alle lotte politiche alla vita pubblica. Dice che la presente maggioranza della Dieta non è l'espressione della volontà dell'intera nazione, poichè per essa gli operai non hanno votato e non ha votato neppure una gran parte del resto della nazione, la quale sotto il sistema tutt'ora vigente non ha voto. Il partito reazionario, assolutista è caduto, ma ne sono pur ancora visibili le tracce, le quali sono profondamente impresse nel corpo della nazione croata.

Noi non sappiamo ancora che cosa avverrà in seguito; ma uno solo è il nostro dovere: far pressione sulla presente maggioranza perchè adempia alle sue promesse. Fino ad ora in Croazia si scannavano fra loro croati e serbi. Mercè la risoluzione di Fiume, questo doloroso spettacolo è cessato. Fra noi qui esso non esisteva più da gran tempo; fra noi operai tutti siamo fratelli.

L'oratore esprime quindi il timore per la liberta di stampa, poichè nella coalizione v'entrano pure elementi reazionari, tanto che lo stesso capo della sezione per la giustizia ha elaborato un disegno di riforma più liberale di quella che propugnavano alcuni giornali. Discorre poi del censo e sulle imposte indirette. Passa alla situazione in Ungheria, e dice che l'avvento della coalizione non ha punto migliorato le condizioni degli operai, l'ha invece peggiorate.

Viene poi alla liberta di stampa, e dice che in questo riguardo le cose sono volte al meglio. Ricorda il patto stretto col bano conte Pejačević. E' nostro dovere, dice che il tentativo dei reazionari di porre freno alla stampa fallisca. Nella nostra coalizione, continua, v'ha uomini onesti, ma v'ha pure elementi reazionari. E' questione ora di carattere, di coscienza, d'onestà che la coalizione mantenga le sue promesse.

Chiede quindi la parola l'on. Francesco Supilo, accolto da fragorosi applausi e acclamazioni. Egli riconosce oggettivo il discorso del precedente oratore; constata che, sino ad un certo punto, v'ha differenza fra le idee della coalizione ungherese e della croata, perciò che riguarda la democratizzazione della costituzione, che in Croazia è voluta da tutti. Riconosce che la Dieta presente non è l'espressione della volontà dell'intera nazione, poichè p. e. nel suo collegio di 44 mila abitanti vi sono soltanto 215 elettori (vergogna). E' un'infamia. In Croazia appena l'uno per cento dei cittadini ha diritto al voto. E' sacro nostro dovere, dice (viva la nuova era) che combattiamo finchè non sia raggiunto tutto ciò che abbiamo promesso ai nostri elettori,

sulla base delle quali promesse fummo pure eletti.

Ricorda la dura lotta della coalizione contro nemici aperti e nemici sleali. Parla delle calunnie di cui fu bersaglio la coalizione, e dice che proprio per questa ragione la coalizione deve procedere colla massima prudenza. Dobbiamo andare innanzi, combattere per conseguire che da noi ogni uomo onesto e maturo possa alzare la voce a propria difesa. Occorre svegliare la coscienza della nazione, perchè i calunniatori non la riconducano sotto la scure sanguinosa sotto ai cui colpi si è sino ad ora trovata. La liberta di stampa nuoce ai bricconi. (applausi vivissimi).

Dopo ciò hanno parlato ancora Buschmann, Ambrožić, Auer e Supilo. Prese ultimo la parola Henč per proporre una risoluzione in favore della liberta di stampa e del suffragio universale. Infine l'Henč constatò che la risoluzione di Fiume ha posto fine a quel vergognoso passato, in cui i croati furono semplice strumento che gli uni adoperavano contro gli altri.

Il contegno dell'assemblea dimostrò che gli operai comprendono benissimo la situazione presente, la lotta della coalizione e lo spirito del nuovo tempo, e che desiderano finchè le circostanze non mutino che i deputati socialisti siedano alla Rappresentanza nazionale per ricordare alla coalizione le sue promesse e spronarla a mantenerle.

L'adunanza si svolse in bell'ordine e si sciolse tranquilla. A domani le nostre considerazioni.

A méregdrága Fiume.

— *Élelmezési mizériák,* —

„A táplálék az erő, mely munkára képesít.” A táplálék, az élelmezés a legfontosabb szükségletünk. Nélküle nem lehetünk el. A fejlődő társadalmi élet kizorít a Cucina popolare-ból, mert fejlődtek az emberiség igényei s ma már Fiumében nagyon kevés munkásember van, a ki ott szedné magába a szükséges táplálékot, az erőt a munkára.

Általánosságban kell foglalkoznunk Fiume élelmezési viszonyaival, melyeknek kedvezőtlen állapota felülmulja a budapesti viszonyokat is. A minap elmondtuk, hogy a mi közönségünk e szármalmas, elszomorító viszonyoknak teljes tudatában, csak panaszkodik — egyre panaszkodik. A cselekvéstől azonban nagyon messzi van. De hogy is lehetne, mikor nem akad kezdeményező, munkás ember, aki szervezné a jelenlegi állapotok megváltozását célzó mozgalmat. A hatóságról ne beszéljünk. Az ellenünk van. A rendes fogyasztási adóval nem is elégszik meg, azonfelül, nem tudni mi jogon és a város jövedelme címén, még külön díjakat vet ki az élelmi cikkekre és italokra. Már ez a fokozott fogyasztási adó is tetemesen megrágitja a piacot és szinte lehetetlenné teszi a megélhetést. A hatóság programjából tehát teljesen törülve van az a tétel, mely a közönség jólétének biztosítására szolgál. Segítsünk magunkon, ha begazoltnak látjuk a hatóság teljes indolenciáját, Lépjünk fal a hatósággal szemben, elsősorban követelve azt, hogy a *rendes fog. asztási adón felül szedett adót szüntesse be.* Nem bánjuk, ha az italokra nézve meg is marad a régi adózási rendszer. Aki pezsgőt akar inni, fizessen 3-4 koronával több fogyasztási adót. Egy egy pohár sörnél, bornál sem érzi senki a drágaságot, de tegyék lehetővé, hogy a szegény ember az élelmi cikkekhez minél olcsóbban juthasson.

Követeljük a hatóságtól, hogy szigorú ellenőrzést gyakoroljon a mérszárszék,

péküzletek, tej-, gyümölcs- stb. kereskedések fölött, hogy a gyakran előforduló hamisításoknak elejét vegyék. Követeljük, hogy azoknak a kereskedőknek neveit, akiknél hamisítás előfordul, a szokásos néhány koronányi büntetésen felül, közzöljék a lapokkal, amint ez a fővárosban is szokás.

Tapasztalták továbbá azt is, hogy a hatósági orvos néha valósággal végigszalad a vásárcsarnokokon és piacokon s a tapasztalt szatócsok és kofák, megvárva a futam befejezését, csöndesen kirakják meg nem vizsgált élelmicikkeiket. A közönség a meg nem vizsgált árukat ezután méregdrágán megvásároja és el is fogyasztja, nem is gondolva arra, hogy a táplálékban mikor eszik betegséget.

A mérlegek gyakoribb felülvizsgálása is a hatóság kötelessége, hogy a közönséget drága pénzéért legalább a mérlegnél be ne csapják.

Minden hatóság igyekszik a közönség érdekét szívén hordozni, bizonyítsa be végre a fiumei városi hatóság is, hogy közönségünket nemcsak kihasználni, hanem meg is tudja védeni a visszaélések ellen.

HIREK.

— **Spalatóból kiutasított olasz tengerész-tiszt Fiumében.** Spalatóból a minap kiutasítottak egy Giovanni Bianchini nevű tengerész-tisztet, kit azzal gyanúsítanak, hogy kémkedett. Amikor Bianchini látta, hogy lépten-nyomon követik, hevesen tiltakozott ez ellen. A politikai hatóság lakásán házkutatást tartott de ennek nem volt semmi eredménye. Minthogy Bianchini igazoló-írásokat nem tudott felmutatni, felsóltották, hogy 24 óra alatt hagyja el Spalatót. Bianchini, akit az olasz kormány azzal bizott meg, hogy az Olaszország részére ott megrendelt torpedók építését ellenőrizze, ezután visszautazott Fiuméba. A lapok azt irták Bianchini-ról, hogy mérnök. Értesülésünk szerint olasz tengerésztiszt most csakugyan Fiumében tartózkodik s mindennap megjelenik a torpedógyárban az olasz haditengerészet részére megrendelt torpedók gyártását ellenőrizni. Bianchini János egyébiránt kerül minden alkalmat az újságírókkal való érintkezésre.

— **Porco ungherese.** A napokban történt, hogy a 12-es számú rendőr két vasutat, kik békésen haladtak az uton megállított s felszóltotta, hogy a saját szavával éljünk, a „porco ungherese”-ket (disznó magyar), hogy mondják meg neveiket, majd nagyokat lökött az egyik vasutason. A megtámadott magyarok jelentést tettek ez esetről a rendőrségen, mely a 12-es számú rendőrt horribilis — 10, mond: tíz korona bírsággal „sujtotta”, mig azért, hogy leporkóungerezte a magyarokat, nem büntette meg, mert a sértett vasutas nem tudott legalább is egy tucat tanut magával vinni; szóval annak a bizonyítására, a mi ugy is köztudomású, t. i. hogy a jeles baka-legényrendőrök uton-utfélen szidalmazták a magyart. Egyébiránt jól is tették, hogy nem bocsájtották el a 12-est, mert igazságtalanság lett volna ez éppen vele szemben, mikor majdnem az egész legénység a 12-es kaptafájára van verve. Csak attól félünk mi, kik nem szeretjük az államosításokat, hogy hasonló esetek után egyszer majd csak a fiumei autonómrendőrséget is megállamosítják.

— **A pápa az olasz papok ellen.** X. Pius enciklikát intézett az olasz papsághoz. Ebben felpanaszolja a pápa, hogy a papság, különösen az ifjabbak, nem fogadják meg ecclesiastikus szavait, amelyek szerint alázatosság és krisztusi

szerepet a pap hivatása. Ez a papság, az apostol szava szerint megrontja a húst, a tekintély aláássa, a fensőbbiséget kigunyolja. Rosszalja, hogy egyes egyházmegyékben a papság túlságosan elszaporodott és nagyon sok olyan pap van, a ki nem teljesít lelkipásztori hivatást. Éppen ezért azt kívánja, hogy a püspökök szigorúan ügyeljenek arra, hogy a szemináriumba ne vegyenek fel több növendéket, mint a mennyi szükséges és akkor is csak olyanokat, a kik a papi hivatás betöltésére hivatottak. Követeli, hogy a szemináriumiakat a legszigorubb kánoni szabályok szemmel tartásával vezessék, a tanárok tanításait ellenőrizzék. Ha a pap többet foglalkoznék világi dolgokkal, mint Jézus Krisztus tanításaival, a püspök köteles őt rendre utasítani, ha pedig ez nem használna kiméletlenül elűzendő. Lapszerkesztést csak akkor vállalhat a pap, ha felsőbb hatósága beleegyezését adja hozzá.

— **Az abruzzói herceg expedíciója.** Lulli geologus, aki az abruzzói herceggel résztvett a Ruvenzori-hegységben járt expedícióban, most tette közzé naplóját. Entebből indult el az expedíció, amelynek védelmére az angol kormány harminc bennszülöttből álló katonai kíséretet rendelt Fort-Portalba, ahová 164 nap mulva, május 29-én érkeztek meg. A törzsfőnökök utközben mindenütt szívélyesek és udvariasak voltak a herceg és kísérete iránt. Junius 3-án kelt át az expedíció a Mubuk-folyón, a Ruvenzori jégmezőire Bukunguból indultak el és junius 7-én 3500 méter magasságig jutottak el. 4000 méteren túl már csak jég és hó között haladtak. Junius 14-én indult el az abruzzói herceg a Ruvenzori legmagasabb csucsára, ahová — 18.000 láb magasságra — junius 21-én ért el, három vezető és Sella és Roccati nevű kísérei társaságában. A legmagasabb csucsot Punta Margeritanak nevezték el.

— **A tengerparti nagygyakorlatokra** lerendelték a dunai monitorok legénységét is. A „Lajta” és „Maros” nevű monitorok s az „A” jelzésű torpedonaszád tegnap már a fővárosba érkeztek, inen lövőgyakorlatokba pedik Zimonyba mennek. Kétnapi tartózkodás után 10-ére visszatérnek Budapestre s 15-én az óbudai hadikikötőbe mennek. A hajokat a hadügyminisztérium tengerészeti osztályának kiküldöttei veszik át, azután leszerelik azokat. A legénység nagyrésze nyomban Pólába utazik, hogy résztvegyen a tengeri nagygyakorlatokon.

— **Aranyhajó az égen.** Gyönyörű természeti tüneményben volt része tegnap este nyolc órakor a tengerparton sétálóknak. Pontban nyolc órakor a hold teljes fényében ragyogott. A sugarai tisztán verődtek a sima tükür tengerre. Az égen egyszerre egy nagy tűzgömb kezdett kialakulni. Ebből néhány másodperc mulva egy rendes hajó alakult ki, mely izzott a fénytől. Ugy tűnt fel, mint egy aranyhajó. Ez a tünemény néhány percig tartott. A hajó ekkor átváltozott egy átváltozott egy hatalmas szigonynyá, mely kárjával Fiuméra fordult. Ebből pedig egy halászbárka alakult ki. A tünemény körülbelül tizenöt percig tartott. A parton állók néma meglepetéssel nézték a csudát. Néhány babonás fiumei az égi jelenségekből, az aranyhajóról, szigonyról arra következtetett, hogy a magyar hajózás ügye nagyon fellendül a közel jövőben. Erre már nagy szükség is van s csakugyan bölcs dolog az égtől, hogy segítségét jelekkel tudatja, mikor már a földiek nehezen akarnak törődni valamivel s a tengerészeti ügyet már jól elhanyagolták.

— **A százéves osztrák császárság.** Nevezetes emléknap a mai. Ma százesztendeje született meg az történelmi szörnnyeteg, a mit osztrák császárságnak kereszteltek szesencsétlen alkotói. Osztrák császárságnak, osztrák nemzet, osztrák föld nélkül! Tizenhét nyelvű nemzetiség diplomáciai konglomerátumára rábiggyesztették ezt a hangzatos imperatori címet, hogy a földi bálványokért rajongó népeknek meg legyen a Habs-

burgok Napoleon által megdöntött régi dicsősége, a római császár helyett az új nimbusz: az osztrák császári cím. Ma százszázalékosan, hogy a világverő francia császár parancsára II. Ferenc császár egy 1806. augusztus 6-ikán kiadott pántensében a német-római császárság megszűnését elismerte.

Érdekes most, a százéves jubileum napján, olvasni ezt a kesergően lemondó pántent, melynek tónusa, ize a megaláztatott kevély Habsburg ajkáról, a róka és szaló meséjéhez nagyon hasonlítva, így tudatta az öndetronizálást az „szorodott” a attvalókkal:

— Meggyőződve lévén arról, hogy császári kötelezettségeinket tovább semmi esetre sem teljesíthetjük, tartozunk császári méltóságunknak és elveinknek azzal, hogy lemondjunk (!) egy olyan koronáról, amelynek csak addig lehetett értéke előttünk, amíg a választófejedelmek, hercegek, rendek és minden egyéb a német birodalomhoz tartozók részéről velünk szemben nyilvánított bizalomnak megfelelően és az elvállalt kötelezettségeket velünk szemben teljesíthetjük. Kijelentjük tehát ezzel, hogy azt a köteleket, amely bennünket eddig a német birodalom államtörzséhez kapcsolt, feloldottnak tekintjük, hogy uralkodói tisztünket és méltóságunkat a konföderált rajnai rendek egyesülése folytán megszüntnek és egyben magunkat a német birodalom iránt elvállalt kötelezettségeink teljesítése alól felmentetteknek tekintjük, miért is a császári koronát, amelyet viseltünk és a császári kormányt, a melyet vezettünk, ezennel letesszük.

A címereket és jelvényeket megváltoztatták, a régi K. K. címet újból behozták, Bécszet pedig kijelölték az osztrák birodalom székvárosának. Szóval megalakították az osztrák császárságot. Egy még későbbi pórtrendelet még az előbbi udvartartás felosztásáról intézkedett és ezzel az ezeréves német római birodalom a történelem sírjába dőlt.

— **Bielek a szomszédban.** A közöshadügyminiszter egyetlenegy józan rendelet bocsájított ki. Megparancsolta, hogy nyári időben az ujonckiképzést reggel 6 órától 10-ig és délután 4 órától 6-ig végezzék. két hirt iktatunk ide, hogy mint teljesítik a hadügyminiszter rendeletét az osztrák kakastollas idült kápnok. Ime, az egyik eset:

Pólában a 87. gyalogezred tegnapi gyakorlata alkalmából balesetek fordultak elő, mivel kapcsolatban a nagy hősségre való tekintettel rémhírek keringtek. Az ezred Medolino irányában gyalogolt. A délelőtti órákban a hőség elérte a 41 Celsius fokot. A gyakorlatot félbe kellett szakítani s az ezred a legrövidebb uton visszatért a laktanyába. Menetelés közben mintegy 70 gyalogos részint hőség, részint kimerültség folytán leroskadott. A legénység ma már ismét rendbe jött.

Ez a másik eset:

Az aradi vár parancsnoka, Domanszki Rajmund tábornok volt az első, a ki a hadügyminiszter rendeletét a kiképzések idejéről, sutba dobta. Ő úgy találja helyesnek, ha a rekrutákat hajnali négytől déli 10 óráig egyfolytában gyakoroltatják, délután pedig két órától négy ig. De a tábornok urnak nemcsak az asztromi tudása ily megdöbbentően gazdag, hanem az idősámítás is. A hadügyminiszter naponta öt órát rendel a kiképzésre, ami Domanszki generális saját külön számítása szerint nyolc órát jelent. Tehát három órával tovább terjedelti, uttatja, vágatja hasra a rekrutáit.

— **Cortesie austriache.** Alcuni giornali scrivono che un ingegnere italiano, il signor Giovanni Bianchini, il quale ha la missione di sorvegliare presso il silurificio di Fiume le torpediniere che quivi si fabbricano per la marina da guerra italiana, si recò di questi giorni a Spalato. Spaventevole fatto appar-

ve questo al governo austriaco, informato del viaggio del sig. Bianchini. Certo qualche misterioso intento doveva avere l'ingegnere per la semplice ragione ch'era italiano, cittadino di uno stato amico ed alleato, che ha affidata una missione dal suo governo. Le granitiche basi della Monarchia si sentirono scosse, e si presentò urgente la necessità di un energico provvedimento. Fu dato ordine alla polizia e alla gendarmeria di sorvegliare il sig. Bianchini in ogni suo passo, e intimargli quindi di partire da Spalato entro 24 ore! E il signor ingegnere ritornò a Fiume.

Il sig. Bianchini è ufficiale della r. Marina italiana, e come tale ha l'incarico di sorvegliare la confezione dei siluri. E fa tanta paura un viaggio fatto alla luce del sole di un ufficiale di uno stato alleato? E non si rifugge da cortesie così poco serie, e che manifestano sospetti veramente ingiuriosi anche verso il governo italiano?

Parliamo così pel caso che la notizia data da quei giornali sia vera. Speriamo che le cose verranno in chiaro, e risulterà che i giornali hanno per lo meno esagerato, poichè sarebbe ben deplorabile che un ufficiale italiano non possa uscire di casa senza che si metta in moto polizia e gendarmeria e lo si tratti a quel modo. Sarebbe proprio ridicolo.

— **Teatro Fenice.** Il successo del cinematografo fu splendido, superiore ad ogni previsione sabato e domenica il teatro era affollato, stipato: e tanto fu l'interesse e il diletto prodotto dell'attraentissimo spettacolo che il pubblico non curò il caldo, e diede espressione alla più grande soddisfazione con segni di sincero entusiasmo.

Anche questa sera e nelle seguenti il pubblico accorrerà numerosissimo.

— **A reggeli lapok hírei.** A baka házassága. Japalpur indiai városban egy katona, nem tudta oltár elé vezetni szive választófiát, mert nem volt pénze. A cirkuszigazgató fölszólította a közönséget, hogy aki az orosz ánketreczben eltánczolja a cake walke-ot, annak 500 rupiát fizet. A szerelmes katona bátran ment be a ketreczbe és eltánczolta a cake walke, megkapta az 500 rupiát s nőül vette menyasszonyát. — **Ujságíró a villanyos alatt.** Budapestben a villanyos elűtötte Notter Antal dr.-t. az Alkotmány munkatávsát a Szent István-Társulat titkárárt és feleségét. A házaspár kisebb zuzódásokkal került a Rökus-kórházba.

— **Automobil-hadtest.** A király a cs. és kir. osztrák önkéntes automobil-hadtest szabályzatát helyben hagyta és egyuttal megengedte hogy a fenti címet, valamint jelvényein a császári koronát használhassa. — **A zsidók hitközségi adója.** Apponyi kultuszminiszter a zsidó hitközségi adók tárgyában úgy határozott, hogy oly községi tagok, akik egy más helybeli izraelita hitközség kötelekébe lépnek, a reájuk szabályszerűen kirótt adót, kilépésüket közvetlen követőleg még öt éven át tartoznak fizetni. — **Hadnagy és masina.** Budapestről jelentik: A keleti pályaudvaron kinos botrányt okozott egy közös hadseregbeli főhadnagy. Első osztályú szakaszt követelt és miután nem volt gorombáskodva követe te szakaszt. Közben elérkezett az ideje és a vonat menetrendszerű időben elindulni készült. A főhadnagy azonban kivont karddal a mozdony elé ugrott úgy, hogy a vonat ismét megállt. Ekkor a főhadnagy kardjával a vonatvezetőre támadt és csak a vasutasok közbelépése mentette meg az összevagdaltól. Kiskunfélegyházán az értesített csendőrök igazóra szólították föl a főhadnagyot.

TÁVIRATOK.

Miniszter botránya a járásbiróság előtt.

Budapest, aug. 6. Kovács György, Jekelflussi Lajos honvédelmi miniszternek volt ispánja az ismert ügyéből kifolyólag pert indított a miniszter ellen. Az ügyet ma kezdte tárgyalni a járásbiróság és azt a végzést hozta, hogy a tárgyalást holnap délelőtt 11 órakor folytatja.

A talmi gróf nem volt Szápáry bérmafia.

Budapest, aug. 6. A minap a Lágymányoson egy ismeretlen férfi lőtte magát agyon, akiről azt hitték, hogy Moseito Sándor pénzügyőr s aki Szápáry Ferenc grófnak, Szápáry László gróf volt fiu-meai kormányzó bérmafiának mondotta magát. Ma délben azonban levél érkezett Budapestre az igazi Moseito Sándortól, aki pénzügyőr Zaiugrócon. Levelében kijelenti, hogy ő nem azonos a lágymányosi öngyilkossal, csakugyan bérmafia a volt fiu-meai kormányzónak, ezé ágában sincs öngyilkosságot elkövetni. E szerint még mindig titok, hogy ki lehetett a lágymányosi öngyilkos.

A forrongó Oroszország.

A szétbomlott hadsereg.

Szentpétervár, aug. 6. Az orosz hadsereg két egyenlőtlen részre bomlott. A forradalmi eszmékhez szegődött és a cárhoz hű csapatok között rendszeres háboru folyik, melyben részt vesznek a fölfegyverezett forradalmárok is, A sveaborgi forrongásban 150 katona és 500 szocialista forradalmár esett el.

Általános sztrájk.

Szentpétervár, aug. 6. A szocialisták sztrájkja egyre terjed és a félhivatalos jelentés, hogy az általános sztrájk már az első napokban kudarcott vallott, nem felel meg a valóságnak, mert még most is 60.000 a sztrájkolók száma.

Részletek a „Sirio” katasztrófájáról.

Madrid, aug. 6. Az elsőlyedt „Sirio” kivándorlási hajó utasai között kilenczted részben külföldiek voltak. A katasztrófánál borzalmas jelenetek játszódtak le. A vízbefult püspök áldást osztogatott a hajótörötteknek. Egy szerzetes még fuldokolva is a szerencsétlenül jártakért imádkozott. A katasztrófát a hajóskapitány gondatlansága okozta. A hajón volt utasok közül a megmenekültek majdnem teljesen mesztelenül jutottak partra Palosnál. A hajótöröttek között leirhatatlan a kétségbeesés. Mindenki hozzátartozóját keresi. Különösen sok nő és gyermek veszett

a tengerbe. A „Sirio” 800 utasa közül 385 hiányzik, aki a tengerben lelte halálát.

Román nemzetiségi pártkör Budapesten.

Budapest, aug. 6. A román nemzetiségi képviselők Popp György felhívására elhatározták, hogy a nemzetiségi párttól különálló központi klubot létesítenek Budapesten. Az új politikai pártkör szeptemberben nyílik meg. A felhívás ma jelent meg a román lapban.

L'incidente Jekelfalussy.

Budapest, 6. Quel tale Kovacs, servo o impiegato nei possedimenti del ministro degli honved, Jekelfalussy, ha presentato al Tribunale querela contro il ministro stesso per abuso di potere ed estorsione. Domani alle 11 avrá luogo il dibattimento. Si prevede però che la querela sarà respinta perché è provato che il Kovacs ha abbandonato il suo posto senza preavviso.

La rivoluzione in Russia.

Pietroburgo, 6. - L'esercito si è diviso nettamente in due partiti: uno dei soldati fedeli allo Czar e l'altro dei rivoluzionari, al cui fianco si sono messi pure i borghesi rivoluzionari armati.

Presso Sveaborg vi fu uno scontro fra i due partiti, in cui sono periti 150 soldati rivoluzionari e 500 socialisti armati.

Lo sciopero generale.

Pietroburgo, 6. Non è vero che lo sciopero generale, come si era annunciato, sia fallito. Lo sciopero si estende con fulminea celerità. Ormai qui sono in sciopero ben 60 mila operai.

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálóközi Társaság”

fürdőtelepe egész éven át nyitva.

Iroda: Stefánia szálloda.

Sürgöncim: Kuranstalten Abbazia.

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a legélegánsabban ujonan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvízvezetékek, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: Stefánia szálloda, Quarnero szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, Amália, Angiolina, Flóra, Laura, Mandria, Slatina villák stb.

A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babérrdőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg meleg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A Quarnero kávéházban, a Glacier pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében és nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb híru konyha. Saját borpince 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas éttermek nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiu-meai öbölre (Quarnero) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szíves készséggel válaszol a „Nemzetközi Hálóközi Társaság fürdőtelepeinek igazgatósága.”

Abbazia Stefánia szálloda.

Prima della colazione mezzo bicchiere di acqua amara SCHMIDTHAUER

Igmándi acqua amara

mette in ordine e regola completamente in 2-3 ore lo stomaco più rovinato. L'usarlo è una vera benedizione e per quelli che soffrono stitichezza.

avere Si può in ogni luogo A Fiume nella DROGERIA FRANCESCO JECHEL, in fiasche da 30 e 50 centesimi.

